

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾ

(Ա)

Աստուածաշունչ գրքի մէջ քանի քանի վկայութիւններ կան Ս. Հոգիի մասին: Ան Հայր Աստուծոյ եւ Աստուածորդի Յիսուսի հետ կը կազմէ Սուրբ Երրորդութիւնը իբր անոր երրորդ Անձը: Ծննդոց գրքին մէջ կը կարդանք հետեւեալը. «Աստուծոյ հոգին շուրջընդէն վրայ կը շրջէր» (Ծննդոց Ա 2): Այս խօսքը կը շեշտէ այն գաղափարը որ տիեզերքի ստեղծագործութեան պահուն Ս. Հոգին ներկայ էր եւ Իր քաժինը ունէր այդ գործին մէջ: Եւ այսպէս, Ան, ինչպէս Հայր Սուրբ Աստուած եւ Որդին Սուրբ Աստուած, երեքն ալ, կան ու կը մնան աշխարհի վրայ իբր յաւիտեական ներկայութիւն յօտուտ մարդկութեան:

Յիսուս Աստուածորդին էր որ աշխարհէ մեկնելու նախօրին Իր սեղմ շրջանակը կազմող աշակերտներու տրտմութիւնը փարատելու մտադրութեամբ, ինչպէս եւ անոնց ապագային կատարելիք գործը նկատի առած, հետեւեալները ըսաւ անոնց. «Ես պիտի աղաչեմ Հօրը, եւ Ան ուրիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէս զի յաւիտեան բնակի ձեզի հետ. ճշմարտութեան Հոգին» (Յովհաննէս ԺԴ 16): Աւելցուց հետեւեալը. «Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, զոր Հայրը պիտի դրկէ իմ անունովս, Ան ամէն բան պիտի սորուեցնէ ձեզի» (Յովհաննէս ԺԴ 26): «Բայց երբ Մխիթարիչը գայ, զոր ես ձեզի պիտի դրկեմ Հօրմէն՝ ճշմարտութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, Ան պիտի վկայէ իմ մասին» (Յովհաննէս ԺԵ 26): «Ես ճշմարտորդ կ'ըսեմ ձեզի. լաւ է ձեզի համար որ երբեք, որովհետեւ եթէ ես

չերթամ Մխիթարիչը չի գար ձեզի. իսկ եթէ երբեք՝ ձեզի կը դրկեմ զԱյն» (Յովհաննէս ԺԶ 7-8):

Յովհաննէս աւետարանիչ վերեւ մէջքերուած խօսքերը արձանագրած է իր գրքի ԺԴ-ԺԶ գլուխներուն մէջ: Զանոնք կարդալով եւ մեր խորհրդածութեան նիւթ ընելով կը հասնինք այն եզրակացութեան թէ Ս. Երրորդութիւնը, եւ մասնաւորապէս Յիսուս Քրիստոս՝ մեր Փրկիչը, մարդ արարածի մասին կը գուրգուրար եւ չէր ուզեր զայն անտէր անտիրական ձգել: Ահա թէ ինչու խոստացաւ Ս. Հոգին դրկել Իր մեկնումէն ետք: Ինչո՞ւ, որպէս զի Իր հետեւորդ աշակերտները կորսուած չգային, այլ համոզուէին որ Ինք մշտապէս իրենց մէջ ներկայ է: Զօրանային իրենց հաւատին մէջ եւ երթային արար աշխարհի փառաբար փարոզելու թէ իրենց Տէրը՝ Յիսուս, յարութիւն առած է մեռելներէն յաղթելով մահուան: Այս փարոզելով յայտարարէին որ նոյնպէս ամէն մի հաւատացեալ յարութիւն պիտի առնէ:

Այսպէս ուրեմն, Յիսուսի տուած խոստումին համաձայն Ս. Հոգին, իբր երրորդ Անձը Ս. Երրորդութեան պիտի գայ եւ բնակի հաւատացեալներու մէջ, պիտի յիշեցնէ եւ սորուեցնէ անոնց ինչ որ Յիսուս ըրաւ եւ խոստացաւ: Այդ ընելով հաւատացեալները պիտի առաջնորդուին դէպի աստուածային ճամբաները եւ վերադառնան տուն երկնաւոր Հօր մօտ:

Ս. Հոգին է որ իւրապատուկ զօրութեամբ յոյս կը ներշնչէ եւ կը փառաբարէ հաւատացեալները: Պօղոս

առաքեալ Հռովմի եկեղեցիին գրած նամակին մէջ կ'ըսէ. «Թող յոյսի Աստուածը լիացնէ ձեզ ամենայն ուրախութեամբ եւ խաղաղութեամբ, որպէս զի ձեր մէջ Ս. Հոգիին զօրութեամբ յոյսը աւելնայ» (Հռովմէացիս ԺԵ 13): Իսկ Պետրոս առաքեալ իր փարոզներէն մէկու ընթացքին կ'ըսէ. «Յիսուս որ Նազարէթէն էր՝ Աստուած օծեց զԱյն Ս. Հոգիի զօրութեամբ, եւ Ան շրջեցաւ քաղաքիք ընելով ու սատանայէն բոլոր բռնութիւնները թշկելով, որովհետեւ Անոր հետ էր Աստուած» (Գործք Ժ 38):

Պօղոս առաքեալ Կորնթոսի եկեղեցիին գրած նամակին մէջ կ'ակնարկէ Ս. Հոգիի զօրութեան, ըսելով. «Իմ խօսքս ու փարոզութիւնս իմաստութեան պատիր խօսքերով չէին, այլ հոգիին արդիւնաւորութեամբ եւ զօրութեամբ, որպէս զի ձեր հաւատքը չըլլայ մարդոց իմաստութեամբ, այլ՝ Աստուծոյ զօրութեամբ» (Ա. Կորնթացիս Բ 4-5):

Ուրեմն, ի՞նչ է Ս. Հոգիին գործը: Հետեւեալները կը կարդանք Ս. Գրքի մէջ: Ան կը դրկուի, կը կամենայ, կ'ելնէ, կուգայ, կը վերանայ, կը շարժի եւ կը շարժէ, կ'երթայ, կը շրջի, կը խօսի, կ'ուսուցանէ, կը յիշեցնէ, կը մխիթարէ, գիտէ, կ'օգնէ, կը բարեխօսէ, կը տրտմի, կը նեղուի, հրաշք կը գործէ եւ գործել կու տայ, պարգեւներ կը շնորհէ, կը սրբէ, կը վերածնի, Աստուծոյ խորին խորհուրդները կը փնտռէ: (Մենդոց Ա 2, 23, Եսայի ԿԳ 10, Յովհաննէս ԺԴ, ԺԵ, ԺԶ, Հռովմէացիս Ը 26-27, ԺԵ 19, Ա Կորնթացիս Բ 10-11, ԺԲ 8, 11, Եփեսացիս Դ 30):

Հասկնալի է որ Ս. Հոգին Իր ազդեցութիւնը կը յայտնաբերէ մարդու կեանքի ամէն մի երեսին վրայ: Այս է բերեւս պատճառը որ Յիսուս կ'ըսէ, ամէն մեղք ներելի է բացի անկէ որ կը գործուի Ս. Հոգիի դէմ: Այդպիսի մեղք

որոշապէս դատապարտելի է: Հետեւաբար, ուր որ դառնանք Ս. Հոգին հոն է: Անկէ փախչիլ չէ կարելի: Ս. Հոգին է որ պիտի փոխարինէ Աստուածորդի Յիսուսը մինչեւ Անոր երկրորդ Գալուստը եւ Վերջին Դատաստանը:

(Բ)

Ամէն անգամ որ Սուրբ Գիրքի կամ եկեղեցւոյ Հայրերու գրութիւններուն մէջ Հոգի անունին հանդիպինք կը տեսնենք որ այդ ստորագրելին կը կցուի Ս. Երրորդութեան Երրորդ Անձի անունին որ է Սուրբ Հոգին: Այս ընելով զայն զանազանաձեւ կ'ըլլանք մարդ արարածի ոգիէն: Նիկիական Հանգանակին մէջ եկեղեցւոյ Հայրապետները յստակ ըրած են թէ Ս. Հոգին մարդկային ոգիէն կը զատորոշուի անով որ Ան անեղ եւ կատարեալ է, այսինքն չէ ստեղծուած եւ կատարեալ բնոյթ ունի:

Ս. Գիրքի մէջ Ս. Հոգիի Աստուածութիւնը կը յայտնաբերուի անով որ Ան ունի նոյն ստորագրելիները, այսինքն Աստուածութիւնը, գործը եւ պաշտօնը ինչ որ Հայր Աստուած եւ Որդին Աստուած ունին: Եւ թէ Ան ամէն կերպով հաւասար է անոնց: Պօղոս առաքեալ կը գրէ Կորնթոսի եկեղեցիին. «Թէպէտեւ կան շնորհներու զանազանութիւններ, բայց Հոգին նոյնն է» (Ա Կորնթացւոց ԺԲ 4): Իսկ Գործք Առաքելոց գիրքին մէջ կը կարդանք. «Անանիա, ինչո՞ւ սատանան, լեցուց քու սիրտդ, որ դուն սուտ խօսէիր Ս. Հոգիին» (Գործք Ե 3): Այս Պետրոս առաքեալի խօսքն է ուղղուած Անանիա եւ Սափիրա զոյգին, որոնք իրենց սեփական ագարակը ծախելով փոխանակ լիւսն գումարը առաքեալներուն յանձնելու անոր մէկ մասը պահած էին իրենց մօտ: Առաքեալը այս արարքը կը նկատէ սուտ խօսիլ Ս. Հոգիին դէմ:

Յիսուսի երկինք համարձուժեն տաս օրեր անցեր էին երբ Յիսուսի խոստումը կատարուեցաւ: Ս. Հոգին եկաւ եւ կրակէ լեզուներու կերպարանով հանգչեցաւ աշակերտներուն վրայ եւ զանոնք լեցուց նոր ուժով եւ կարողութեամբ: Յետ այնու Ան դարձաւ մղիչ զսպանակը անոնց առաքելական գործունէութեան: Այս էր միտք բանին որ մասնաւորապէս Պողոս առաքել իր նամակներուն մէջ այնքան կարեւորութեամբ կը շեշտէ Ս. Հոգիին ունենալիք տեղն ու դերը հաւատացեալներու կեանքին մէջ:

Այսպէս, Կորնթոսի եկեղեցիին գրած նամակին մէջ կ'ըսէ ան, «Զէ՞ք գիտեր թէ տաճար է՞ք Աստուծոյ, եւ Աստուծոյ Հոգին կը բնակի ձեր մէջ: Եթէ մէկը ապականէ Աստուծոյ տաճարը՝ Աստուած ալ զինք պիտի ապականէ» (Ա. Կորնթացիս Գ 16-17): Այս խօսքին վրայ շեշտակիօրէն կ'աւելցնէ. «Զէ՞ք գիտեր թէ ձեր մարմինները տաճար են Հոգիին՝ որ ձեր մէջն է եւ զոր ընդունած է՞ք Աստուծմէ, եւ դուք ձեր անձին տէրը չէ՞ք, որովհետեւ գինով զնուեցաք: Փառաւորեցէ՞ք զԱստուած ձեր մարմիններուն մէջ» (Ա. Կորնթացիս Զ 19-20):

Մեր ընելիք հարցումը պիտի ըլլայ, եթէ մեր ֆիզիքական մարմինները Աստուծոյ տաճարներ են, հոն ո՞վ կը բնակի եթէ ոչ Հայր Աստուծոյ մեզի տուած Ս. Հոգին, այսինքն Աստուած ինքը: Ահա այսպէս, առաքելի յստակօրէն կ'արձանագրէ Ս. Հոգիին գործունէութիւնը եւ պաշտօնը, ըսելով, նոյն Հոգին է որ զանազան շնորհներ կը բաշխէ բոլորին ինչպէս իմաստութեան խօսք եւ գիտութեան խօսք, հաւատք, բժշկութիւններ ընելու շնորհ, մարգարէութիւն, լեզուներու Թարգմանութեան շնորհ, եւ այլն, (Ա. Կորնթացիս ԺԲ 4-11):

Խօսելով Ս. Երրորդութեան երեք

Անձերուն իրար հաւասար Աստուած ըլլալուն մասին Ս. Ստեփանոս՝ Քրիստոսի եկեղեցիին առաջին նահատակը, կ'ըսէ հետեւեալը զինք քարկոծումով մեռցնողներուն. «Կամակորներ, որոնց սիրտն ու ականջները գոց են Աստուծոյ կոչին, դուք միշտ կը հակառակիք Ս. Հոգիին, ինչպէս ձեր հայրերն էին, այնպէս ալ դուք է՞ք» (Գործք Է 50-51): Խօսքին միտք բանին յստակ է: Աստուծոյ հակառակած ըլլալով Ս. Հոգիին հակառակած կ'ըլլայ մարդ, ինչ որ դատապարտելի է: Ս. Ստեփանոս այս խօսքով կը հաստատէ թէ տարբերութիւն մը չիկայ Աստուծոյ եւ Ս. Հոգիին միջեւ, քանզի նոյնն են անոնք:

Հայց. եկեղեցին սփանչելի շարականներ ունի Ս. Հոգին փառաբանող, ունի նաեւ մասնաւոր աղաչական աղօթքներ որով հիւանդը, ննջեցեալի ընտանիքը, նոր գործի ձեռնարկողը կը խնդրեն Ս. Հոգիին ներկայութիւնը եւ զօրութիւնը մխիթարութեան, բժշկութեան շնորհներու ստացման եւ գործի մէջ յաջողութեան համար:

Այսպէս ուրեմն, Ս. Հոգին է որ Յիսուսի մարմնաւոր քացակայութիւնը զգալի չընեն աշխարհի վրայ: Ան է որ շարունակաբար կը բաշխէ Իր քաղմատեսակ շնորհները քահանայութեան պաշտօն ստացողին, նոր ամուսնացողին, նորակառոյց եկեղեցիներու շէնքերուն երբ անոնք կ'օծուին իրր Աստուծոյ բնակարան եւ տաճար, ինչպէս եւ նորածին մանկան որ յետ ջուրով մկրտուելուն եւ տաճար, ինչպէս եւ նորածին մանկան որ յետ ջուրով մկրտուելուն եւ Սուրբ Իւղի օծումով կ'արժանանայ դառնալու տաճար Աստուծոյ:

Ըլլանք զգոյշ, ըլլանք հոգատար եւ մաքուր պահենք մեր մարմինները որպէս զի Ս. Հոգին մեզմէ չի հեռանայ:

ՇԱՀԷ Ա. ՔՀՆՅ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ